

ERDÉLYI
MAGYARÁG

Feladta szerkesztő:

Zágoni Dezső

független politika napilap, megjelenik minden nap
Szerkeszt. órák reggel 8-3 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Oradea, (Nagyvárad) Pista Mihai Vitezzul 4. Telefon: 380

Ara 1 lej

III. évfolyam 17 sz.

Péntek

1934 Január 19.

15

Leszállítják a Mezőgazdasági Hitelintézet kamatlábát

Nagyjelentőségű pénzügyi javaslatokat készít elő a kormány

Szabadlábrahelyezik a „Calendarul” szerkesztőjét és a többi őrizetbe vett vasgárdistákat. -- Iamandi a miniszter kezében osszpontosul a sziguranca vezetése

Kinevezték Bucuresti uj főpolgármesterét

Az ország belső rendjének helyreállítása után a kormány legfontosabb célja a kedélyek lecsillapítása és az ország pénzügyi helyzetének enyhítése. Január végén a külföldi hitelezők három megbízottja is az országba érkezik. Ezek a pénzügyi megállapodottak Franciaország joakarátát hozzák magukkal mert Páris tisztában van a romániai pénzügyi viszonyokkal. Ezzei kapcsolatban beszélnek Anghelescu bankkormányzó menesztéséről is. A külső adósságok kérdésének rendezése után a belső helyzetre is kiterjed a kormány figyelme és a konverzióval kapcsolatban lényeges módosítások várhatók.

elszámolás módosítására vonatkozó javaslatot amely a liberális kormány konverziós törvényjavaslatáva. van összefüggésben és amely szerint az állam részéről az intézet rendelkezésére bocsátott tőlrékért a Mezőgazdasági Hitelintézet az eddigi 7 és fél százalékos kamat helyett csak 4 százalékos kamatot fizet az államnak.

A román-francia gazdasági kapcsolatok kimélyítése

Bucuresti, jan. 17
Január végén az országba érkeznek a külföldi hitelezők megbízottjai: Richard francia, Buchs angol és Aebord holland pénzügyi kapacitások. Assan kereskedelmi alminiszter párisi utjával kapcsolatban megállapítják jólinformát körök, hogy ennek eredménye a következő: Franciaország minden vonalon lényegesen csökkentette ugyan a behozatali kvótát, Románia számára azonban fentartotta a regit. Így remélhető, hogy a francia-román gazdasági kapcsolatok még jobban kimélyülnek. A külföldi szakértők egyébként azonnal elindulnak Bucurestibe, mihelyt a kormány megadta hozzájárulását a kijelölt személyek megbízatásához. A szakértők Románia fizetőképességét vizsgálják meg. Páris pénzügyi körök egyébként tisztában vannak nehézségeinkkel és hajlandók minden könnyítést megadni közadósságaink tételének leszállítását illetőleg.

tára a kormány elfogadta az állam és a Mezőgazdasági Hitelintézet között a kamat-

A kamatleszállítás ellenében a Mezőgazdasági Hitelintézet köteles a mezőgazdasági nak folyósított hitelek kamatlábát az eddigi 10 és fél százalékról 7 százalékra csökkenteni.

A belügyminiszter hatáskörének kiszélesítése

Bucuresti, január 17.
Iamandi belügyi alminiszter hatáskörét az álambiztonsági hivatalai kapcsolatossal lényegesen klszélesítették, úgy hogy a sziguranacánál az alminisztere a legfelsőbb in-

tezkedési jog Sinaian egyébként rendőrkülnitményt állítottak fel, amelynek álománya egy rendőrfelügyelő, két rendőrtiszt, négy rendőrgyőrök és 10 rendőr.

Menesztik a bankkormányzót

Bucuresti, január 17.
A Vestea értesülése: más fontos változásról is tud. Cikke szerint Anghelescu bank kormányzót menesztik a Banca Nationala eléről és helyét vagy Oromuluval, vagy pedig Outelescuval töltik be. Hírek szerint kö-

zelebből a kormányba két bukovinai származású alminiszter lép be az egyik az igazságügyi, a másik a közoktatásügyi tárcanál kapna beosztást. A politikusok nevei: dr. Mormilu és Aurel Moraria, a hír, fentartással kell fogadni

A katonai ügyészség vezeti a sinaiai nyomozást

Bucuresti, január 17.
A katonai ügyészség végleg átvette a sinaiai merénylet aktáit és a nyomozás, kihallgatások továbbvitteivel Mihail Vasile or nagyot bízták meg. Az ügy előadója Badescu tüzértábornok lesz. Badescu tábornok ma Pomponiu katonai ügyésszel tárgyal az eljárás részleteire vonatkozólag. A vádlottakat ma délelőtt fogják átszállítani a katonai fegyházba.

A tegnapi nap folyónán Hotineanu királyi biztos kihallgatta Nae Jonescu és Nichifor Crainic szerkesztőket, továbbá Cantacuzino-Granicerul tábornokot. A bucuresti lapok értesülése szerint mind a hárman hadbíróság elé kerülnek, az állam biztonsága ellen követett összeesküvés miatt.

Nae Jonescu és Nichifor Crainic azonban a főtárgyalást szabadlábon várják be.

Dan Emanuel Bucuresti uj főpolgármestere

Bucuresti, január 17.
A fővárosban nagy feltűnést keltett az a hír, hogy Dobrescu Demeter főpolgármestert, akinek most járt le a kényszerszabadsága, véglegesen menesztik és Dan Emanuel személyében már ki is nevezték az új helyettesét. Dobrescu négy éven át volt Bucs-

resti főpolgármestere és európai látókörré valóban átfurmálta Bucuresti külső képét. A város fejlesztésére grandiózus terveket dolgozott és dolgoztatott ki és rövid idő alatt hallatlan eredményeket ért el. Menesztése nagy veszteséget jelent.

Fontos minisztertanácsi határozatok

Bucuresti, január 17
A kormány tagjai tegnap este Tatarescu elnökletével minisztertanácsot tartottak. A minisztertanács elhatározta, hogy Cantacuzino professzort a nemzet halottjának tekintti, azonban az elhunyt utolsó kívánságának megfelelően eltekintenek a nemzeti temetés külső formásgaitól

Iamandi belügyi alminiszter tett jelentést ezután a sinaiai merénylet ügyében folyó vizsgálatról és közölte, hogy a mai naptól kezdve fokozatosan szabadlábra helyezik a letartóztatott szélsőséges emeket, a vasgárdista ügyekben pedig a vizsgálat gyorsítására megfelelő intézkedés történt.

A hétfőn este megtartott minisztertanácsban Slaveacu pénzügyminiszter javasla-

Stavisky két évet ült a szegedi Csillaghöz tönken

Baján Hajós Ferenc gépészmérnöknek adta ki magát és megnősült

Budapest, jan. 17.

A 8 Órai Ujság feltűnést keltő közleményt ír Stavisky magyarországi szerepléséről. A lap szerint Stavisky a világháború előtt Baján, Hajós Ferenc gépészmérnöknek adta ki magát és elvette feleségül egy gazdag bajai családnak a gyermekét. A leány apjának később gyanussá vált vejének mérnöki diplomája és utána kezdett nyomozni. Megállapította, hogy a diploma hamis. Vallatára fogta vejét és megkérdezte tőle:

— A rendőrség kezére adlak, ha nem mondd meg őszintén, Hajós Ferencnek hívnak-e és van-e mérnöki diplomád, vagy nincs.

A fiatalember elsápadt és dadogni kezdett, majd később összeszedte magát és azt mondta: valóban Hajós-nak hívnak anyai ágáról azonban német vagyok, Bambergben születtem. A diplomám tényleg hamis, de kénytelen voltam hamisítani, mert különben nem vehettem volna el a feleségemet.

A család akkor nem csinált nagy botrányt, de Hajós mérnöknek távoznia kellett. A válópert kölcsönösen megindították, anélkül, hogy az jogilag befejezést nyert volna. A szélhámos eltűnt Bajáról, külföldön utazgatott, hébe korbá egy-egy levelező lapot küldött feleségének.

Egyévi távollét után ismét feltűnt Baján, de akkor már a rendőrség vette kezébe a dolgot, letartóztatta. Okirathamisítás miatt indult meg ellene az eljárás. A bíróság kétevi börtönrre ítélte, amelyet Hajós is ült a szegedi Csillag börtönben.

Azután a bajai álmérnök ismét eltűnt Magyarországról. Most, amikor a bayonnei bankbotránnal kapcsolatban egyes lapok közölték Stavisky arcképét, a volt feleség meglepetve kiáltott fel:

— Hiszen ez az én férjem.

Azonan behívta az anyját is és előbe

tartotta a képet:

— Ki ez? — kérdezte a fiatalasszony.

— A volt férjed — állapította meg azonnal a leány anyja is.

A képet azután elvitték a fényképészhez, aki annak idején Baján Hajósról családi felvételt csinált. A fényképész is összecapta kezét és csodálkozva kiáltott fel:

— Hiszen ez Hajós mérnök. És ha nem ő, a hasonlatosság olyan csodálatos, esetével állunk szemben, amely szinte páratlanul áll.

A fiatal asszony emután olyan momenta

mokra is emlékezett, amelyek eddig rejtve maradtak a tudatában. Visszaemlékezett, hogy férje a magyar nyelvet bizonyos szláv hangszíval beszélte, ellenben kitűnően tudott az összes szláv nyelveken és németül is. Mindig az volt az érzése, hogy a férje tulajdonképpen lengyel, vagy orosz származású.

A magyarországi rendőrséget értesítették Stavisky előéletének erről a momentumáról is és a rendőrség megindította a vizsgálatot.

Dolgozik a kisantant

Albániát felszólították, hogy lépjen be a Balkán-szövetségbe

Belgrad, január 17.

Albánia kormánya felszólítást kapott, hogy lépjen be a Balkán szövetségbe. A Balkán szövetségnek eddig négy tagja van, amelyek fenntartás nélkül jelezték be a csatlakozásukat. Maximov visszatért Londonból és közölte, hogy a balkáni blokk aláírása most már csak napok kérdése.

Vallani akart, -- de megjárta

Letartóztattak a Székelyföldön egy hamis tanut

Miercurea Ciuc, jan. 17.

Igen érdekes eset játszódott le tegnap a miercurea-ciuci törvényszék előtt. A bíróság előtt Viteliu Banuiu ditrai jegyző bűnügyét tárgyalták, amelyen Csiby Mihály ditrai gazda is tanuként volt beidéztve. Amikor Csiby vallomására került a sor, Mikula ügyész emelkedett szólásra és kijelentette,

hogy a vallomás nem felel meg a valóságnak, vagy pedig a vizsgálóbíró előtt vallott hamisan a tanu tekintve, hogy a két vallomás egymással homlokegyenest ellenkezik. Tekintettel pedig arra, hogy Csiby mindket vallomására esküt tett, az ügyész kérte a bíróságot, hogy tartóztassák le, ami azonnal meg is történt.

Háboru készül a Távol Keleten?

A manzsu határon táborozik az orosz hadsereg egyresze

Az orosz lakosság menekül Mandzsuriából

Peking, január 17.

A japán vezérkar legújabb megállapítása szerint a Szovjet a mandzsu határon óriási katonai felkészültséggel táborozik. Hír szerint a Szovjet haderejének egynegyed részét koncentrálták a mandzsu határon és hogy a hadseregnek kellő ellátása legyen, a gabonavetést megsokszorozták, valamint a zsoldot is megkétszereztek. A japán hadvezetőségnek különös gondot okoz a Szovjet légi hadereje, Araki hadügyminiszter szerint az orosz légi flotta szenzációs felzárkózással bír; kétezer font súlyú bombát tud egy-egy repülőgép Tokióba szállítani s arra is képes, hogy miután a bombákat elhelyezte, visszaforduljon és orosz területen szálljon. Az oroszok nagy számban hagyják el

Mandzsuria területét. Karbinból a mai napon hatszáz fehér és négyszáz szovjet orosz menekült el. Naponta átlag negyvenen hagyják el a mandzsu határt s míg eddig csak szegény fehér oroszok vándoroltak ki, most a gazdagok is elmenekülnek. Főbbnyire Kínába és Európába szök az utlevellük.

Időjárás

Északi, nyugati szél, sok helyen újabb eső és havas eső a hőmérséklet nem változik lényegesen.

LAKBÉRSZERZŐDÉSI blanketták megkapták Péntek-estén, Pista Mihai Világos

Február 10-ig meghosszabbítják a lakbértörvényt

Bucuresti, jan. 17.

A pénzügyminiszter a lakbérleti szerződések illetékeztetési határidejét február hó 10-ig meghosszabbította. Azok, akik ez időpontig nem mutatják be lakásszerződéseiket a törvényes illetéken kívül ennek háromszorosával büntetendők.

— Köszvényben szenved Ön? Köszvényes megbetegedéseknél tudvalevőleg hibás vérkeringésen alapuló anyagcsere zavar áll fenn. A kóros alkatrészeknek a vérből való eltávolítására a Togal különösen alkalmas. A Togal meggátolja a húgysav felgyülemelését és elősegíti a testből való kiválasztását. Több mint 6000 orvos nagyon elismerően nyilatkozott a Togal jó hatásáról.

A clujt hadbiróság döntése:

Háromhavi fogházra ítélték az irredentizmussal vádolt ferencrendi papot

Cluj, január 17.

A hadbiróság előtt Bolyáki Zsigmond 31 éves franciscanus barát áll vadlökként, akit azzal vádolnak, hogy ez év májusában megtartott hősök napján irredenta beszédet tartott a kaplonyi római katolikus temetőben. A fiatal barátot felkérték a kaplonyi katolikusok, hogy tarsson egy beszédet válasszul Suta Vasile görög katolikus lelkész elmúlt évi magyarelenes beszédére. Bolyáki Zsigmond elfogadta a felszólítást és a májusban megtartott hősök napján meg is tartotta a kért beszédet. A barát beszédét végighallgatja Suta Vasile görög katolikus lelkész is, aki azután irredenta propagandáért feljelentette Bolyáki Zsigmondot a helybeli csendőrségen.

A mai tárgyaláson Suta Vasile mint koronatanu jelnet meg. Először a vádott Bolyáki Zsigmondot hallgatták ki, aki remegő hangon meséli el elfogadásának részleteit és azt a brutális ébárást, ahogy a kaplonyi csendőrségen kezelték. A csendőrök brutalizálása miatt hosszú ideig feküdt csontvártágya gyuladással. Elismeri, hogy a neki tulajdonított beszédet ténylegesen megtartotta.

A vádott után a per koronatanuját Suta Vasile görög katolikus papot hallgatták ki. A pap elmondja vallomását, hogy jelen volt az inkriminált előadáson, amelyet határozottan irredenta tendenciájúnak tartott. — Különösen három pontra emlékszem Bolyáki beszédéből — mondja vallomását Suta Vasile. — Bolyáki azt fejtette, hogy a hősök napja nem közös ünnep, mert csak a román hősöket ünneplik. Másodszor azt vitatta Bolyáki — folytatja tovább Suta — hogy kik a tulajdonképeni hősök? Véleménye szerint azok, akik támadó háborúban részt vesznek tekinthetők. Suta elmondja még, román katonák, akik a világháború alatt a magyar határokat védték, azok hősöknek tekinthetők. Suta elmondja még azt, hogy a franciscanus barát beszédében azt is leszögezte, hogy akik a Tiszánál a bolsevisták ellen harcoltak, azok nem hősök.

A hivatalból rendelt főadnagy lefordítja a tanu vallomását a vádlottnak, aki nem beszél, románul Bolyáki tiltakozik az ellen, hogy a Tiszát, vagy a bolsevistákat megemlítsék volna beszédében, ellenben elismeri, hogy hódolattal emlékezett meg azokról a románokról, akik a világháború alatt az északkeleti Kárpátokban védték a magyar határt az oroszokkal szemben. Ezzel mintegy leszögezni kívánja — mondja a vádott — hogy egyáltalán nem vagyok sovíniszta.

A tanu vallomása szerint Bolyáki azt is mondta beszédében, hogy a Szilágyságban éppen úgy, mint Erdélyben, többségben vannak a magyarok és csak azután következnek a románok és a németek.

— Ezt így én nem mondtam — tiltakozik a magyarra fordított tanuvallomás ellen a vádott barát. — Azt mondtam, hogy Erdélyben többségben vannak a románok és viszont Kaplonyban a magyarok vannak többségben és ez igaz is.

Suta Vasile tanu azzal fejezi be tanuvallomását, hogy neki mint papnak rosszul esik, hogy papok álnak irredenta eszmék szolgálatában. Meggyőződésén szerint — folytatja a tanu — nem saját kezdeményezésére mondta Bolyáki az inkriminált beszédet, hanem magasabb utasításokra.

A délutáni tárgyaláson a védőem tanút hallgatják ki, akik egyöntetűen azt vallják, hogy Bolyáki beszéde nem izgatott a román állam ellen. Metianu ügyész vádbeszédében kijelenti, hogy a vádlott beszéde határozot-

tan izgatott a román állam ellen. Jelen esetben a Marzescu-törvény 11-ik szakaszát a jánja, amely hat hónaptól 5 évig terjedő büntelést szab ki.

Mircea Georgescu védő ezzel szembe, azt hangsúlyozza, hogy Bolyáki beszéde egyáltalán nem izgatta a kisebbségeket, csak válaszolt Suta Vasile görög katolikus le-

kész előző évi sértő beszédére. Ezután a tanács ítélehozatalra vonul vissza.

A késő esti órákban hirdette ki a hadbiróság az ítéletét, amely a vádlott papot három havi fogházra, 5000 lej pénzbüntetésre és politikai jogainak három évre való felfüggesztésére ítéli.

Turnu-Severinben tartják meg a diákkongresszust

București január 17

Emékezetes még, hogy a romániai diákság szokásos kongresszusát, amelyet az elmúlt évben december első napjaiban szándékoztak megtartani, a kormány a helyzetre való tekintettel nem engedélyezte. A diákság most újból kérelemzve a kongresszus engedélyezését, amihez a kormány hozzá is járult. A diákkongresszust Turnu-Severin-

ben fogják megtartani január négy utolsó napján. A kongresszus tárgysorozata a következő: 1: A diákság politikai tájékoztatása, 2: A külföldön élő románság helyzete, 3: A dobrozdai román kérdés, 4: Numerus clausus a középiskolákban, 5: Numerus clausus a foglalkozási ágakban, 6: A diákság szervezkedési joga, 7: A móckérdés és egyéb a diákságot érintő kérdések.

Furcsa házasságok Tileagdon

Ahol a érij összeköltözik felesége hugával. --
Szere mes pár a cigányputriban

Tileagd, január 17

Rövid egymásutánban két olyan eset játszódott le Tileagdon, amelyek nem mindennapi voltuknál fogva élenk meglepés és sőt megütközést keltenek és állandó szóbeszéd tárgyát képezik.

Egy közismert, idősebb többgyermekes családapa 16 évi házasság után a múlt napok egyikén eltűnt nazaról. Felesége és a gyermekei kétségbeesve kutattak után, amikor legnagyobb megdöbbenésükre arról értesültek, hogy a családfő végleg otthagya őket és közös háztartásba lépett feleségével. Hiába volt minden kérés szó a családrábeszélése, könyörgése, az ember hallani sem akar arról hogy családja körébe visszatérjen. Jellemző és igen szomorú következménye az esetnek, hogy a két asszony édes-

apját annyira megviselték az igazságok, hogy régi betegsége újult erővel tört ki rajta és napról napra meg is halt.

A másik eset szintén sok szóbeszédre ad alkalmat. Az egyik jómódú gazda 16 éves viruló szép leánya a hősnoje ennek az esetnek, aki a múlt napok egyikén megszökött szülei lakásáról. Mint most kiderült a szökésnek románikus háttere van, mert a fiatal leány olthatatlan szerelmet érzett egy 18 éves cigányfiu iránt, akivel most együtt élnek a cigánynegyed egyik kunyhójában. Mint mondják, ők a legboldogabbak a világon és hallani sem akarnak arról, hogy helyzetükben valamilyen változás is aljon be. A leány szülei természetesen kétségbeesve próbálták leányukat visszahívni azonban minden törekvés hiábavalónak bizonyult.

Tragikus halál egy arad-megyei vadászon

Elsült a tegyver és megölte a socodori birót

Arad, január 17

Megdöböntő halálos vadász szerencsétlenség történt tegnap az aradmegyei Socodor községben. A vadászati szezon a tegnapi nappal befejeződött és a vadászok az utolsó napot kihasználva, tömegesen rándultak ki a megye különböző részeibe. Nagyobbtársaság rándult ki Aradról Socodor községbe is, amelyhez csatlakozott Igna János itteni községi bíró is. A társaság szánon készült kimenni a falu határába és az egyik szánban, amelyben dr. Raicu Aurél és dr. Demian Aurél aradi ügyvédek ültek, akart elhelyezkedni a bíró is.

Az elővigyázatos régi vadász, érthetetlen okból még jóval a vadászat megkezdése előtt, megtöltötte fegyverét és tiltott fegyverrel akart felszállni a szánra is. Ekkor

még ki nem derített módon, valószínűleg a ravasz hozzáért a szán karfájához, a fegyver elsült és Igna János hangos jajkiáltással összeesett. Általános ijedtség lett urrá, a vadászok azonnal bevitték a súlyosan sérült embert egy közeli házba, majd orvost hívtak, de mire ez megérkezett, a szerencsétlen községi bíró kiszenvedett.

Kérje mindenütt a
GOLF borotva-pengőt!

az acélipari egítőkétesebb alkotása
és öröme lesz a borotválkozásban
Vezérképviselő: Friedman Armin, Oradea
Promenad Eminescu 16.

Erdélyi Magyarok

3 oldal

Január 19.

A Nemzeti Bajnokság tavaszi fordulójának kisorsolása

— Másod-szor! — szolt körbe a detektiv hirtelen. — Mondja csak el, hogy volt az, hogy másodszor jött le!

Hát úgy történt kérem — magyarázta a portás — hogy amikor először lejött, elgondolkozva megállt a kapuban. Néhány perc múlva aztán hirtelen megfordult és a lifthez sietett. Azt hiszem, hogy a lift valahol nagyon fönt lehetett, mert Miss Van Doorn nem várta meg, hanem gyalog indult fölfelé: hiszen Miss Castello az első emeleten lakott.

— És hány óra volt akkor pontosan?

— Körülbelül három óra 10—15 perc, mert, amennyire emlékszem, Miss Van Doorn 6—8 perc múlva már másodszor is lejött. Hogy izgatott volt, abból láttam, hogy elejtette a kézi tarsolyát, amelyet az egyik látszólag vett föl a földről.

— És az arca? — kérdezte Kennedy re-szultán: — nem volt sápadt!

— Honnan tudhatnám? — buzdta föl vá-lait a portás. — A kozmetika miatt manap-ság sohasem tudhatjuk, mikor sápadtak a hölgyek!

— Köszönöm a pontos értesítéseket, Mr Parsons — bólintott a detektiv: — igazán köszönöm... Most még csak két kérdést: nem tudkozódott valaki önnél 2 és 3 óra kö-zött, hogy hányadik emeleten és merre van Miss Castello lakosztálya?

— Egyáltalában senki, sr.

— És másodszor: nem ismer valaki Green urat, aki esetleg kereste Miss Castel-lot... ha ma nem is, de talán máskor!

— Sohasem sir. Ezt bizonyosan tudom. Mialatt Kennedy detektívreligye, ő a Critzon szállóban nyomozott, a londoni Uj-ságíró Club lépcsőin lassan haladt föl-felé Mr. Andy Collinson, a "Daily Budget" bűnügyi riportere. Körülbelül negyven egy-néhány éves lehetett, megjelenésén hánya-gul öltözködött, de okos arcából két intell:gens firkászó, szürke szem mosolygott jo-lelkűen. Mert Andy talán a legeszesebb va-lamennyi kollégája közt — a legjamborabb ember is volt egyuttal: surbitoni villájának kis kertjében gyönyörű rózsákat nevelt és galambokat tenyésztett, a Fleet-Streeten pe-dig híres volt arról, hogy az esze is éppen úgy állandóan sziporkázik és tüzel, mint gyö-kérpájában a "madárszemdohány".

Főléve az emeletre, kényelmesen bete-süppedt az öblös bőrkarosszékekbe, de alig-hogy kezébe vette a délutáni lapot, máris rajta ütött a telefonos fiú:

— Mr Collinson, a telefonhoz kérlek 30r-gós! A főszerkesztő ur.

Andy ledobta az újságot és félperc múl-va már a telefonnál volt.

— Igen, itt Collinson — mondta. Hoz-szu csönd. — Rendben van, Davis: rögtön megyek. Critzon szálló, igen? Nagyszerű-eletnek ígérkezik! Már itt se vagyok!

Másfél órával később Andy fölívta Da-vist a szerkesztőségben. Rövid szaggatott mondatokkal számolt be a beszélgetésről.

— Hogy ki ölte meg... lejtély. Örült szenzáció. Beszéltem Kennedyvel. Nagyon begombolkozott de annyit kivettem a szá-valból, hogy Miss Adrienne Van Doorn, az amerikai vasutkirály leányát gyanúsítja a gyilkossággal. Szerintem szamárság.. Kérlek küldd ide, a Bond Street s a Piccadilly sar-kára leggyorsabb autót. Otthon pedig tarts készen éfféire gyorsirót, hogy telefo-non leadhassam a riportot.

Az alacsony, hathengeres Bentley-autó csakorogva állt meg a Bond Street sarkán és Andy beült.

— Dorking — mondta kurtán — Es-ne sajnálja a benzint. Mills!

(Folytatjuk)

Erdélyi Magyarság

Január 10.

4 oldal

A Nemzeti Bajnokság bizottsága kisor-solta a pontokra menő küzdelmeket.

A szövetség nem sorsolta ki sem az Unirea Tricolor—Ripensia, illetve a Venus és Tricolor-meccseket, ugyisintén a NAC újrajátszandó két mérkőzését. A sorsolást természetesen a már télen lebonyolított előrehozott mérkőzések figyelembevételével ejtették meg. A sorsolás:

Március 4: A-csoport: Venus—Amte.

Március 11: B-csoport: Unirea-tricolor—Románia.

Március 18: A-csoport: Crisana—Uni-versitatea, Venus—Kinizsi, Tricolor—Amte B-csoport: Romania—NAC, Mures és a Ri-pensia.

Március 25: B-csoport: Juventus—Soimii Gloria CFR—Mures.

Április 15: A-csoport: Universitatea—Venus, Kinizsi—Crisana, Brasovia—Tricolor B-csoport: NAC—Ripensia, Unirea-Tricolor—Gloria CFR, Soimii—Mures.

Április 22: A-csoport: CFR—Universi-tatea, Crisana—Brasovia, Kinizsi—Tricolor B-csoport: Romania—Juventus, Soimii és a NAC.

Május 10: A-csoport: Kinizsi—Univer-sitatea, Brasovia—Amte, Crisana—Venus. B-csoport: Romania—Ripensia, Gloria CFR—Soimii, Unirea-tricolor—NAC Mures—Ju-ventus játszanak.

Május 13: A-csoport: Universitatea—Amte, Tricolor—Crisana, Venus—CFR, Br-asovia—Kinizsi, B-csoport: Gloria CFR—Ro-mania NAC—Mures, Soimii—Unirea-trico-lor játszanak.

Május 20: A-csoport: Universitatea—Tricolor, Amte—Crisana, Brasovia—Venus B-csoport: Mures—Tricolor, NAC—Gloria CFR, Unirea-tricolor—Juventus, Ripensia—Soimii.

Május 27: A-csoport: CFR—Kinizsi B-csoport: Romania—Soimii.

Június 3: A-csoport: Amte—Kinizsi, B-csoport: Juventus—Gloria CFR.

Június 10: A-csoport: CFR—Tricolor.

Június 24: A-csoport: Amte—CFR, B-csoport: Juventus—Ripensia.

Július 1: A-csoport: Brasovia—Univer-sitatea, CFR—Crisana B-csoport: NAC—Juventus, Ripensia—Gloria CFR.

Az előállók mindenkor a pályaválasztó egyesületek.

Februárban Timisoarán mérkőznek a budapesti ökölvívók

Timisoara január 17

Tegnap kellett volna Timisoarán meg-tartani azt a nemzetközi boxmérkőzést, a-melyet oly nagy érdeklődéssel várt a timi-soarai sportközönség. Mint ismeretes, a szö-vetség e nemzetközi mérkőzés keretében a-karta ünnepelni Dörfler Erhardot, a kitűnő bángási bajnokot.

A nemzetközi verseny, sajnos, ismét el-

maradt mert a magyar ökölvívókat nem si-krült tegnapra lekötni. Ez azonban koránt-sem jelenti azt, hogy a szép tervet végké-pen elejtették. Mint értesülünk a nemzet-közi versenyt egy későbbi napon, valószínű-leg február hónapban okvetlen megtartják. Ezen a mérkőzésen Enekes, a magyar olim-piai bajnok, azonkívül a magyar ökölvívó-sport több kitűnő bajnoka is részt vesz.

TENNISZ

A revánsmeccsen is kikapott Vines, Fil-dentől 6:4, 8:10, 9:7, 6:3 arányban szóval: nagyobb küzdelem árán mint először.

APRO SPORTHIREK

Európa körüli kerékpárversenyt tervez Leon Breton a nemzetközi kerékpárszövet-ség elnöke

Miklós herceg — akit Károly király a romániai sportélet legfőbb szervezésével bi-zott meg — hír szerint már el is készítette tervezetét és átnyújtotta a királynak. A ter-vezet központi sportszerv létesítését ajánlja Ennek a szervnek elnöke Miklós herceg le- lenne s az egész ország sportélete felett gya-korolna ellenőrzést

RCSOLYA

Országos rekordot futottak a KKE gyorskorcsolyázó versenyén az 1000 méteres távon. Az eredmények: I. osztály: verseny: 1: Wartenberg 1 p 48,7 országos rekord! 2: Pop Béla 1 p 49,3 mp (régi rekordon be-lül). 3: Gál Murs, Papp László versenyen kívül 1 p 51,6 mp-et futott, miután a ver-seny keretében bukott. (Régi rekord: Papp László 1 p 49,7 mp)

II. osztály: 1: Gebeflúg, KKE 1 p 53 mp 2: Pop Árpád 3: Pusztay Béla KKE A 3000 m versenyen 1: Pop Béla KKE 5 p és 58,5 mp. 2: Wartenberg, 3: Gebeflúg KKE 4: Gál Mures 5: Papp László KKE

500 m tehetségkutató (rövid korcsolya) 1: Makkai Sándor KKE, Makkai ezután a kezdők műversenyén is részt vett és helye-zést nyert.

A KKE házi műkorcsolyázó versenyén a férfiaknál: 1: Balázs István 68 p 2—3 az után holtversenyben Makkai Sándor és Bol-dis László. Indultak még: Oláh és Lövy. A versenyzők között sok a friss tehetség. A hölgyversenyben 1: Zapartian Mita 80 pont A jövő nagy tehetsége, akinek nevével rövi-desen a nagy versenyeken is találkozunk

Bünt követ el minden olyan egyén,

akinek bármilyen csontfájdalma vannak ha nem rendeli meg a páratlanul biztos gyógy-hatású Moor fürdőszapót, mely házilag is kényelmesen és könnyen elkészíthető. Gyó-gyít: rheumát, köszvényt, izomszövet, far-zsábát, csonttörést, vesebajt, gyomor és női betegségeket. A gyógyiszap postán is megren-delhető. A négy fürdőre elegendő hat kilós doboz ára nyomtatott használati utasítással 40 lej. — Megrendelhető: Ecsedy Károly für-dőtulajdonosnál a pénz előzetes beküldése mellett vagy utánvéttel Cime Salard (Jud Bihor)

Ujságárusokat csakis megbízhatót al-landóan alkalmazunk az Erdélyi Magyarság és a Nagyvárad Friss Újság árusítására. Jelentkezni a kiadóban.

Berlini lapok szerint:

Németország nem megy Genfbe

A német kormány ma este hozza nyilvánosságra a Genfnek adandó választ. — Paul Boncour feltűnéstkelő nyilatkozata a Saar-vidéki népszavazásról. — Sir John Simon Genfbe érkezett

Ugy látszik, hogy Németország következetes. Kimondta az a-t, kimondja a b-t is: nem akar Genfbe menni. Valami igaza is van, mert ott, ahol megalázták, nem lehet részt csak akkor ha mint egyenlő ellenfél állhat szemben küzdőtársaival.

Német sajtóvélemények

Berlin január 17.

A genfi német konzul eljuttatta Berlinbe a Népszövetségnek azt a jegyzékét, amelyben a német kormányt felhívják, hogy a Saar-kérdés tárgyalása idejére küldje ki megbízottait a népszövetségi konferenciára. A ma reggeli berlini lapok még a birodalmi kormány válaszában nyilvánosságra kerülés előtt teljes egyhangúsággal megállapították, hogy a német válasz negatív lesz annál is inkább, mert a külpolitikában Németország népszövetségi kilépése óta semmiféle változás nem történt. Németország esetleges visszatérése veszélyes precedenst jelentene. A lapok szerint a német kormány megállapítja, hogy a helyzet kifezödéséért tisztán a Népszövetség felelős. Ettől a felelősségtől Németország nem akarja felmenteni a Népszövetséget azért, hogy a tanácskozásra visszatér.

A német lapok élénken foglalkoznak a Népszövetség tanácsának tegnapi ülésén felvetődött Saar-kérdéssel, leszögezik, hogy a Saar-vidék ügyében lefolytatandó tárgyalásra a német kormány aligha küld el megbízottját, mert szigorúan kerülni akarja azt a látszatot, mintha a legcsekélyebb közeledést kísérné meg a Népszövetség felé. A Népszövetség tanácsának — írják a berlini lapok, — németek távollétében is igazságos döntést kell hoznia a Saar-vidék ügyében, mert az egész világ figyel Genf felé és ezért a Népszövetség vigyazni fog arra, hogy tárgyilagosan járjon el a Saar-kérdésben. A világ közvéleménye ellenkező esetben tudni fogja, hogy a Népszövetség teljesen eltért eredeti hivatásától, a nagyhatalmak befolyása alá került és nem tudta megőrizni semlegességét. Ezekről a tényekről eltekintve, a német kormánynak alapos oka van arra, hogy nem óhajtja a felelősséget mindazokért az eredményekért, amelyek a Saar-vidéken történni fognak, levenni a Népszövetség válláról.

Genf január 17.

Ma beadvány érkezett a Népszövetség tanácsához, amelytől Hollandia a népszövetségi alapszabályok revízióját kéri. Németországot meghívták, hogy vegyen részt a saar-vidéki népszavazás genfi előkészítésében és népszövetségi körök szerint a német kormány elutasító választ adott a meghívásra. A választ csak holnap hozzák nyilvánosságra.

Páris, január 17.

A francia sajtóban napok óta hírejár,

Új alkotmányt kap Budapest

Budapest, jan. 17.

Kedden terjesztik be az új fővárosi törvényt, amely megszünteti a fővárosi tanácsot, közigazgatási bizottságot és főpolgármester kinevezését az eddigi választás helyett a kormányra bízta. A törvény életbe léptetésével ismét felülül a régi hivatalnoki tanács. Fel fogják osztatni Budapest törvényhatósági bizottságát is és újválasztását március valamelyik napjára tűzik ki.

hogy Szovjetországnak január havában hivatalosan bejelenti csatlakozást a Népszövetséghez.

Az Intransigeant ma számában úgy-

Paul Boncour beszéde a Saar-vidéki népszavazásról

Páris január 17.

A francia szenátus mai ülésén Paul Boncour külügyminiszter hosszú beszédben válaszolt az utóbbi napokban elhangzott támadásokra. Részletesen vázolta Franciaország külpolitikai álláspontját.

— Az a mélyreható mozgalom, amely Németországot megrázza — mondta többek közt a külügyminiszter — kérdőjelként állítja ezt az országot Európa elé Németország nemzeti felfogása semmiképpen sem egyezik Franciaország nemzeti felfogásával. A nyugtalanságok a határokon túl is érezhetők és éppen ezért fokozottan figyelünk a Saar-vidék elkövetkezendő népszámlálására. Elsősorban is minden óvintézkedést megtettünk arra vonatkozólag, hogy a szavazás megtörténte után senkit se érhesse bánódás a szavazás alkalmával elfoglalt állas-

szólván befejezett ténynek tekinti a moszkvai kormány csatlakozását. Az optimisták már olyan híreket is terjesztenek, hogy Dovgalevszkij párisi orosz nagykövet még a folyó tanácsülésen betarjeszti Szovjetország felvételi kérvényét s még a pesszimisták is meg vannak győződve arról, hogy ha ez a belépés nem is történik meg egy-két hónapon belül, Oroszország a legközelebbi jövőben lényegesen közeledni fog a Népszövetséghez.

pontja miatt. A nyugtalanságok Ausztriára is átsaptak, általában az a meggyőződés alakult ki, hogy a kis Ausztria függetlenségét tiszteletben kell tartani. Sok szemreányás hangzott el a francia-olasz diplomáciai tárgyalások miatt, de a német politika esetleges térhódítása miatt az együttműködés szükséges.

Franciaország a kisantanttól sem távolodott el, amit a legutóbbi nyilvános jegyzék váltás is igazol. Ugyancsak komoly tárgyalások folytak a szovjettal. Ezt a 160 milliós országot amely a mai Európai geometria középpontja, komolyan számba kell venni. Franciaország volt az, ami a nemsozára aláírásra kerülő jugoszláv, román görög és török egyezményt elfogadta, remélhető, hogy ezt az egyezményt Bulgária is aláírja.

Sir John Simon Genfbe érkezett

London, jan. 17.

Sir Simon angol külügyminiszter ma reggel Genfbe utazott, hogy részt vegyen azokon a tárgyalásokon, amelyek a saar-vidéki népszavazással és a danzigi korridor kérdéssel foglalkoznak. Sir Simon Genfben részle-

tes megbeszéléseket folytat Paul Boncour és Aloisi olasz meghatalmazott miniszterekkel. Az egész világ politikai közvéleménye nagy érdeklődéssel tekint a három európai nagyhatalom képviselőinek megbeszélésére.

Szeplőt, májfoltot

két hét alatt elmulaszt — észrevétlenül hámlaszt

a FLOREAL 2-es számú krém

Egy tégl
ára 40 lei

Romániai vezérképviselet: Drogueria „Centrala” Oradea, Telefon 6-56

Elitogiák a turseseti rabló- támadás tetteseit

Az egyik rabló beismerte, hogy ő lőtt a csendőrnagyra

Jasi, január 17.

A tegnapi nap folyamán a Turseseti melletti trónt rablótámadás két tettesét elfogták. Amint ismeretes, egy rablóbanda támadt egy szánra, amelyen három csendőrült és dum-dum golyókkal mind a hármat olyan súlyosan megsebesítették, hogy Mannoil csendőrnagy a kórházban belehalt sérüléseibe. Az elfogott két banditát: Jon Mazarie és Acasandranak hívják. A két gonosztevő számos betörést ismert be, amelyet különböző kereskedőknél követett el. A borsani csendőrség ugyancsak tegnap jelentette, hogy a banda harnadik tagját: Joan Bolovant is elfogták. Dorohoiban a csendőrség tudomására jutott, hogy hol rejtőzködik a rablóbanda egyik tagja és egy nő társaságában igen kőkemény életmódot folytat. A

csendőrség egyenesen az asszony lakására ment, ahol tényleg rajtaütöttek a körözött banditán. Elfogtak itt is két betörőt, Nicolae Ungureanut és Constantin Iruot, akik mind a ketten igen finom ruhába voltak öltözve, amelyekről kiderült később, hogy rablás útján jutottak hozzá. Az utóvaron egy szép fogatos szekér várakozott, amelyet Ungureanuazon a napon vásárolt azzal a céllal, hogy vele kedvesét látogatja meg. A rablónál hétezer lei készpénzt és egy revolvért találtak 25 tölténnyel. A csendőrség valóságára Ungureanu beismerte, hogy ő volt az, aki az első golyót leadta Mannoil csendőrnagyra.

5 oldal

Erdélyi Magyarország

Január 19

Diáknak adta ki magát, de letartóztatták a szélhámos cukrászt

Diáksapkában járt és négyezer lejt csalt ki a hiszékeny emberektől

Bucuresti, január 17.
Körülbelül két héttel ezelőtt történt, hogy a városba érkezett Stoinescu Sándor, aki társaságokban, hatóság előtt és másutt mint a cluji egyetem hallgatója adta ki magát és a megfelelő diáksapkát is viselte. A múlt éjjel Brasovban razzíát rendeztek és ez alkalommal a fiatal embert egy detektív igazolásra szolgáltatta fel. A "diák" felmutatott egy igazolványt, amely azonban az igazol-

tató közeg előtt gyanusnak tűnt fel. Stoinescut előállították a rendőrségen, amikor is szennázós vallomást tett. Elmondotta, hogy igazi neve Szilágyi Emil, oradeai lakos foglalkozására nézve pedig cukrászsegéd. A diákigazolványt Bucurestiben vásárolta és Brasovban különböző hamis igazolványokkal mintegy négyezer lejt sikerült kicsánnia különböző hiszékeny emberektől. A szélhámos cukrászt átadták az ügyészségnek.

Betörők jártak a bradi aranybánya raktárában

Brad, január 17.
A bradi Tizenkét Apostol aranybánya bejáratánál az elmúlt éjjel vakmerő rablótámadás játszódott le. Az aranybányák úgynevezett Musári tárnacsoprtját modernül szerelték fel és a nyersanyag egy részét is ott tárolták. A kódos és hideg éjszakát ismeretlen tettesek arra használták fel, hogy behatoltak az aranyraktárba, ahonnan te-

kintélyes mennyiségű nyersanyagot vittek el. A bányászok észrevették a dűszákmány nyal távozó csoportot és megadásra szólították fel őket. A meglepett betörők azonban eldobálták az aranyat és míg az őrszemélyzet annak összegyűjtésével foglalkozott, eltűntek az éjszakában. A csendőrség a bánya őrséggel karöltve nyomozza a tetteseket.

Fellázadtak a fegyencek egy bulgáriai fegyházban

Szófia, január 17.
A tirnavai fegyház 300 rabja, főleg kommunisták, adott jelre vasárnap fellázadtak. Összezuzták a cellák ablakait majd kivonultak a fegyintézet udvarára, ahol megtámad-

ták őreiket és valóságos harc keletkezett közöttük. A kivonult rendőrök szuronyrohammal verték le a lázadókat és közben pedig mindkét részből sok sebesülés történt.

De mikor?

15 milliót kapnak vissza Csehszlovákiától a romániai állatexportőrök

Bucuresti, január 17.
Mint ismeretes 1933 május elsejétől kezdődően a cseh kormány 62 csehszlovák szindikátusi illetéket vetett ki a romániai sertésekre darabonként. Az állat exportőrök Bucurestii szövetsége ez ellen tiltakozott és Csehszlovákia az illetéket felére szállította és a már inkasszált hárommillió csehszlovák (15 millió lej) exportilleték visszatize-

tésér natározta el. Erről most értesítette a romániai állatexportőrök szövetségét, mely a tagjai számára járó összeget azonnal felveheti, minelyt a csehszlovák kormány megküldi a jgyzékét azoknak a romániai állatkereskedőknek, akiktől annakidején a 62 csehszlovák szindikátusi illetéket jogtalanul inkasszált.

A magas tarifa és a rossz rendszer miatt

Félmilliárd a posta deficitje

Bucuresti, január 17.
A krízis óta a posta forgalma ugyanugy visszaesést mutat az egész viágcon, mint a vasut vagy más közlekedési vállalatok forgalma. Az ok mindenütt ugyanaz: a kereskedelem forgalmának csökkenése a postát is érzékenyen érinti, mert minden cég és vállalat redukálja a kiadásait és eza redukció kiterjed a postára is. Nálunk ez a helyzet súlyosodik még azzal, hogy évek óta nem

szállították le a magas tarifát és nem racionalizálták a postai és távíró forgalmát, pedig az okos racionalizálás révén mérsékelhetnék volna az intézmény költségeit.

A Ptt. most közzétett 1932-33 évi mérlege szerint a kiadások 412 és fél millió lejjel haladtak túl a bevételeket tehát közel félmilliárd a deficit. Ha a posta bevételeit nézzük, úgy kitűnik, hogy jövedelmei közül a távíróforgalomban és általában a drágább szolgáltatásokban (ajánlott és expressz levél) a legnagyobb arányú a csökkenés, míg a legkisebb a csökkenés az okos levelezés-

poknál. A távíratnál 32 százalékos csökkenés mutatkozik, a közonséges levélforgalomnál pedig 18 és fél százalék.

A szomorú mérleg is alátámasztja azt a mindenki által régen követelt tényt: le kell szálítani a tarifát és racionalizálni kell az egész postai intézményt.

A tasnadi csizmadai paraszok nagy műsoros estje

Tasnad, január 17.
A tasnadi csizmadia ipartársulat január 27-én jótékonycélu műsoros táncmulatságot tart a Royal szálló nagytermében. A nívós műsor keretében az ipartársulat dalárdája magyar dalokat énekel, majd majd kedvelő előadásban színrehozzák indigját "Ember a hid alatt" című aragsikerű vígjátékát. A műsort táncmulatság követi, amely az ötletes rendezőség sorsolással és számos kedves meglepetéssel tarkít. A hangulatos mulatság iránt már nagy érdeklődés nyilvánul meg Tasnádon.

Új primárja van Targu-Muresnek

Targu-Mures, jan. 17.
Ismeretes, hogy a targu-muresi városi tanácsot néhány héttel ezelőtt feloszlatták s helyébe interimár bizottságot neveztek ki, amelynek élén Ionescu primár állott. Ionescut azonban képviselőnek is megválasztották és ő a képviselői mandátum megtartását határozta el, míg primári tisztségéről lemondott, amiről táviratilag értesítette a belügyminisztériumot. A belügyminiszter ugyancsak táviratilag tudomásul vette a lemondást és Ionescu helyébe Creu dr professzort nevezte ki az interimár bizottság élére. Olyan hírek is forgalomba kerültek, hogy az interimár bizottság magyar tagjait is kicserélik.

RADIOMŰSOR

CSUTORTOK

Bucuresti: 12: Gramofon 13: Hírek 13 és 15: Könnyű zene 16:15: Gyermekóra 17: Dinicuzenekar 18: Hírek 18:15: Dinicuzenekar 19: Előadás 19:55: Operaközvetítés az Operaházból.

Budapest: 6:45: Torna, Utána gramofon 9:45: Hírek, 10: Felolvasás Közben: gramofon 12:05: Cigányzene. 12:30: Hírek 13:15: Pontos idő Időjárás 13:30: Balalajka zenekar 14:40: Hírek, élelmiszerárak piaci árak, árfolyamhírek 16: Vitéz Szarka Géza előszelése 16:45: Hírek, 17: Pettenkoffer Sándor ny. szöszeti és borászati felügyelő Szőlőművelés 17:30: Zenekari hangverseny 18:30: Angol nyelvoktatás 19: Matuzs Miklós énekel 19:30: Derűre-derű Vidám est 21: Hírek ügetőversenyeredmények 21:20: Orgonahangverseny 22:50: Időjárás, 22:55: Cigányzene

APROHIRDETÉSEK

Róna fényképész

műtermében
Oradea, Str. Alexandru 4., művészeti lev. lap
6 darab csak 70 lei.

MAKULATURA újságpapír mennyiség és nagyban kapható PASZTOR Édes papírtárazában.

Tulkos malom (Seleus mellett) fiatal molnárségedet keres.

PASZTOR-NYOMDA, ORADEA